

§ 41

Velvoitteen asettaminen liikehuoneiston luvattoman päiväkotikäytön kieltämiseksi, Pursimiehenkatu 12

HEL 2019-001133 T 10 04 10

5-57-18-HAL

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto päätti velvoittaa Asunto Oy Pursimiehenmäen rakennuksen omistajana, Oy NRI Associates Ltd:n tilojen osakkeenomistajana ja Oy Ankkalampi - Ankdammen Ab:n toiminnanharjoittajana ja vuokralaisena nyt asetettavan sakan uhalla lopettamaan liikehuoneiston käyttö päiväkotitiloina 1.7.2019 mennessä.

Koska velvoitetut ovat jo useiden vuosien ajan laiminlyöneet velvollisuutensa saattaa tilanne lainmukaiseksi, määrää kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto hallintolainkäyttölain 31 §:n nojalla, että asetettua velvoitetta on noudatettava mahdollisesta valituksesta huolimatta. Helsingin hallinto-oikeus voi mahdollista valitusta käsitellessään kieltää jaoston päätöksen täytäntöönpanon.

Asunto Oy Pursimiehenmäelle, Oy NRI Associates Ltd:lle ja Oy Ankkalampi - Ankdammen Ab:lle kullekin erikseen asetettavan juoksevan uhkasakon kiinteä peruserä on viisitoistatuhatta (15 000) euroa ja lisäerä kolmetuhatta (3 000) jokaiselta yhden kuukauden ajanjaksolta, jolloin kyseistä velvoitetta ei ole noudatettu.

Kaupunginhallituksen hyväksymän rakennusvalvontataksan 20 §:n mukainen valvontamaksu kaupungin suorittamista valvontatoimenpiteistä on kaksituhatta (2 000) euroa, jonka Oy Ankkalampi - Ankdammen Ab on tällä päätöksellä velvollinen maksamaan kaupungille.

Jos kiinteistö tai sitä koskeva käyttöoikeus luovutetaan, on tässä päätöksessä asetetusta velvoitteesta ja uhasta ilmoitettava luovutuksen saajalle ottamalla luovutuskirjaan sitä koskeva maininta tai tiedottamisesta on huolehdittava muutoin todisteellisesti. Lisäksi velvoitetun on ilmoitettava kirjallisesti Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan palvelut- ja luvat -palvelukokonaisuuden rakennusvalvontapalveluille luovutuksensaajan nimi ja osoite.

Pöytäkirjanote maanmittauslaitokselle merkinnän tekemiseksi kiinnityksistä pidettävään rekisteriin.

Pöytäkirjanote liitteineen saantitodistuksella velvoitetuille.

Valvontakohde

Asunto Oy Pursimiehenmäen omistama tontti 91-5-124-12 sijaitsee osoitteessa Pursimiehenkatu 12, joka on voimassa olevan asemakaavan 7715 mukaan asuinkerrostalojen korttelialuetta. Vuonna 2012 Asunto Oy Pursimiehenmäki on 11.5.2012 valtuuttanut liikehuoneisto M2:n vuokralaisehdokkaan Oy Ankkalinn - Ankdammen Ab:n edustajan hakemaan taloyhtiön nimissä rakennusvalvonnalta käyttötarkoituksen muutosta ja muita tarvittavia rakennuslupia kustannuksellaan. Rakennuslupahakemus on jätetty rakennusvalvontaan 3.7.2012. Rakennuslupa (lupatunnus 5-2282-12-D) on myönnetty viranhaltijanpäätöksellä 14.8.2012 § 607. Rakennuslupapäätös sai lainvoiman 1.9.2012.

Myönnettyssä rakennusluvassa on määrätty, että vastuullinen vastaava työnjohtaja, kvv-työnjohtaja sekä iv-työnjohtaja tulee hyväksyttävä ennen kyseisten töiden aloittamista. Rakennustyötä ei saa luvan mukaan saa aloittaa, ennen kuin siitä on tehty ilmoitus rakennusvalvontavirastoon. Lisäksi rakennustyön edistyessä on pyydettävä aloituskokouksen, kvv-katselmuksen, iv-katselmuksen sekä loppukatselmuksen toimittamista.

Asian käsittely rakennusvalvonnassa

Tarkastuslausunto

Rakennusvalvontapalvelut on laatinut asiasta tarkastuslausunnon, jossa on todettu muun ohella seuraavaa:

Asunto Oy Pursimiehenmäki on hakenut rakennuslupaa pankkina toimineen liikehuoneiston muuttamiseksi päiväkotikäyttöön. Lupahakemus on jätetty rakennusvalvontaan 3.7.2012 ja rakennuslupa myönnetty 14.8.2012 tunnuksella 5-2282-12-D.

Rakennusvalvonnan järjestelmätietojen mukaan rakennuslupaa ei ole miltään osin noudatettu eikä siinä asetettuja määräyksiä toteutettu (vastaavien työnjohtajien hyväksyttäminen sekä aloituskokouksen ja viranomaiskatselmusten suorittaminen). Rakennuslupa on rauennut rakennustyön aloittamatta jättämisestä johtuen 1.9.2015. Tästä huolimatta toiminnanharjoittaja Oy Ankkalampi-Ankdammen Ab:n internetsivujen mukaan päiväkotitoiminta tiloissa on alkanut elokuussa 2012.

Taloyhtiö on rakennusluvan hakijana ja sen myötä rakennushankkeeseen ryhtyvänä vastuussa hankkeen toteutuksesta ja rakennuslupapäätöksen toteuttamisesta. Rakennusluvan määräysten toteuttamatta

01.03.2019

jättämisestä johtuen rakennusvalvonta ei ole voinut varmistua siitä, että päiväkotitoimii tiloissa, jotka ovat turvalliset ja terveelliset. Laiminlyödessään rakennuslupapäätöksen toteuttamisen ja loppukatselmuksen toimittamisen kuitenkin sallien tilojen käyttämisen päiväkotitoimintaan Asunto Oy Pursimiehenmäki on toiminut maankäyttö- ja rakennuslain 125 § 5 momentin ja 153 §:n vastaisesti.

Oy Ankkalampi - Ankdammen Ab on ottanut tilat päiväkotikäyttöön ennen rakennusluvan myöntämistä, jatkaneet tilan käyttämistä päiväkotina maankäyttö- ja rakennuslain 153 §:n vastaisesti ennen tilojen käyttöönottoon hyväksymistä sekä jatkaneet tilankäyttöä vielä myönnetyn, mutta toteuttamattoman rakennusluvan rauettua maankäyttö- ja rakennuslain 125 § 5 momentin vastaisesti.

Tämän johdosta kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaostolle tullaan esittämään, ellei asiassa muuta ilmene, että tilan haltijalle Oy Ankkalampi-Ankdammen Ab:lle, osakkeenomistajalle Oy NRI Associates Ltd:lle ja Asunto Oy Pursimiehenmäelle asetetaan velvoite lopettaa voimassa olevan luvan vastainen päiväkotitoiminta tiloissa ja että velvoitteen tehosteeksi asetetaan uhkasakko.

Kiinteistönomistaja Asunto Oy Pursimiehenmäki on saanut tarkastuslausunnon tiedoksi 23.1.2019 haastemiehen välityksellä. Tarkastuslausunto on annettu sähköpostitse tiedoksi osakkeenomistaja Oy NRI Associates Ltd:lle 27.1.2019 ja toiminnanharjoittaja Oy Ankkalampi - Ankdammen Ab:lle 4.2.2019.

Asunto Oy Pursimiehenmäen vastine 23.1.2019

Toteamme, että Oy Ankkalampi-Ankdammen Ab toimii vuokralla tiloissa, jotka omistaa Oy NRI Associates Ltd. Osakkaan intressi on käyttää omistamaansa liikehuoneistoa haluamaansa toimintaan. Olemme valtuuttaneet ja samalla velvoittaneet osakkaan hakemaan tarvittavat rakennusluvut ja hoitamaan luvan tarkoittamat velvoitteet määräysten edellyttämällä tavalla.

Ilmeisesti näin ei ole tapahtunut. As Oy Pursimiehenmäki velvoittaa ja valtuuttaa osakkaan hakemaan uuden rakennusluvan sekä vastamaan luvan edellyttämistä velvollisuuksista heti. Ellei osakas ryhdy tarpeellisiin toimiin, tulee As Oy:n mielestä luvaton päiväkotitoiminta tiloissa lopettaa ja ryhtyä käyttämään liikehuoneistoa siihen tarkoitukseen, johon se on määräysten mukaan osoitettu. Ellei näin tapahdu, joudutaan liikehuoneisto ottamaan yhtiökokouksen päätöksellä yhtiön haltuun vuokralaisen irtisanomiseksi.

01.03.2019

Uhkasakon osalta toteamme, että As Oy Pursimiehenmäellä, vaikka se kiinteistön omistaja onkin, ei ole muuta intressiä asiassa kuin että talon tiloja käytetään rakennusluvan mukaisella ja asiallisella tavalla. Uhkasakon määräämistä joudummekin puoltamaan lupa-asian hoidon lainminlyöneelle Oy NRI Associates Ltd:lle, ei As Oy Pursimiehenmäelle.

Oy NRI Associates Oy:n vastine 27.1.2019

Ankkalammelta saadun tiedon mukaan Pasi Riikonen hoitaa parhailaan ko. kohteen loppukatselmusta joka on jäänyt ilmeisesti tekemättä. Tarvittaessa he ovat valmiita myös päivittämään hakemuksen Rakennusvalvonnan sähköiseen järjestelmään. Nyt ollut lupa, jolta loppukatselmus pitämättä, on paperiaikakaudelta.

Oy Ankkalampi - Ankdammen Ab vastine 11.2.2019

Toiminnanharjoittaja on antanut tarkastuslausuntoon vastineensa, jossa todetaan muun ohella seuraavia asioita.

Yhtiö katsoo, että se ei ole toiminut MRL 125 §:n vastaisesti. Rakennustyöt on suoritettu kokonaisuudessaan kaupungin vuonna 2012 myöntämän rakennusluvan (5-2282-12-D) mukaisesti, ja tilojen soveltuvuus käyttöön, terveellisyys ja turvallisuus on asianmukaisesti varmistettu.

Yhtiön toimitettua kaupungin rakennusvalvonnan lupapisteeseen uuden lupahakemuksen sitä koskevan tulevan päätöksen ehtojen ja ohjeiden osoittamassa järjestyksessä voidaan myös kaikki MRL 153 ä:n muodollisuudet täyttää asianmukaisesti. Yhtiö on valmis ulkopuolisen asiantuntijan tarkastuslausunnon hankkimiseen määräystenmukaisuuden varmistamiseksi, minkä jälkeen kaikki lain vaatimukset voidaan verifioida objektiivisesti täytetyksi.

Siltä varalta, että asia etenisi ympäristö- ja lupajaoston käsittelyyn, katsoimme, että velvoitemenettelylle ei ole tässä vastineessa esitetty selvitys huomioiden tarvetta, ja erityisesti tilanne, jossa toiminnanharjoittaja uhattaisiin nopeallakin toiminnan lopetukseen pakottamisella, johtaisi käytännössä kohtuuttomuuteen. Korvaavien tilojen etsimisen haitalliset vaikutukset olisivat huomattavat myös kolmansien osapuolten, lukuisten perheiden päivähoitojärjestelyihin, joten hätiköidyistä velvoite-toimista tulisi pidättäytyä.

Päätöksen perustelut

Maankäyttö- ja rakennuslain 143 §:n mukaan jollei rakennustyötä ole aloitettu kolmessa vuodessa tai saatettu loppuun viiden vuoden kulu-

01.03.2019

sa, lupa on rauennut. Määräajat alkavat luvan lainvoimaiseksi tulosta. Rakennuslupa 5-2282-12-D on tullut lainvoimaiseksi 1.9.2012. Näin ol-
len rakennustyöt olisi tullut aloittaa viimeistään 1.9.2015, jotta lupa ei
olisi rauennut. Rakennustöitä ei kuitenkaan aloitettu, joten rakennuslu-
pa raukesi lain nojalla.

Maankäyttö- ja rakennuslain 153 a §:n mukaan rakennuksen osaa ei
saa ottaa käyttöön ennen kuin rakennusvalvontaviranomainen on hy-
väksynyt sen loppukatselmuksessa käyttöön otettavaksi. Osittainen
lopputarkastus voidaan lain mukaan toimittaa, kun rakennushankkee-
seen ryhtyvä on ilmoittanut, että rakennusvalvontaviranomaisen mää-
rämät katselmukset ja tarkastukset sekä niissä määrätyt toimenpiteet
on tehty ja kun muut lakiin perustuvat ja käyttöturvallisuuteen olennai-
sesti vaikuttavat tarkastukset on tehty. Mitään rakennusvalvontaviran-
omaisen rakennuslupapäätöksessä määräämistä katselmuksista ei
koskaan kuitenkaan pyydetty toimitettavaksi. Myöskään rakennusluvas-
sa määrättyä aloituskokousta ei ole koskaan pyydetty. Oy Ankkalampi -
Ankdammen Ab on kuitenkin aluehallintovirastolle tekemänsä ilmoituk-
sen mukaan aloittanut toimintansa tiloissa 13.8.2012, eli jo ennen ra-
kennusluvan myöntämistä.

Asunto Oy Pursimiehenmäki, Oy NRI Associates Ltd ja Oy Ankkalampi
- Ankdammen Ab ovat kukin olleet tietoisia tilojen käytön päiväkotitoi-
mintaan olevan luvanvaraista sekä siitä, että rakennuslupaa on haettu.
Myös rakennusluvan myöntämisen katsotaan tulleen kaikkien edellä
mainittujen tietoon, sillä maankäyttö- ja rakennuslain mukaan raken-
nuslupapäätöksen katsotaan tulleen asianosaisten tietoon silloin, kun
päätös on annettu. Kyseinen rakennuslupapäätös on annettu julkipa-
non jälkeen 17.8.2012. Rakennuslupapäätös on postitettu rakennuslu-
pahakemuksessa ilmoitetulle maksajalle, Oy Ankkalampi - Ankdammen
Oy:lle.

Asunto Oy Pursimiehenmäki on laiminlyönyt ryhtyä tarpeellisiin toimen-
piteisiin luvattoman käytön lopettamiseksi, kun tila on otettu käyttöön
ennen maankäyttö- ja rakennuslain 153 tai 153 a §:ssä edellytettävää
käyttönoton hyväksymistä ja edelleen myönnetyn rakennusluvan rau-
ettua 1.9.2015 laiminlyönyt ryhtyä toimenpiteisiin luvattoman käytön lo-
pettamiseksi. Oy NRI Associates Ltd on kyseisen osakehuoneiston hal-
lintaan oikeuttavien osakkeiden omistajana niin ikään laiminlyönyt ryh-
tyä toimenpiteisiin maankäyttö- ja rakennuslain nojalla luvattoman käy-
tön lopettamiseksi. Oy Ankkalampi - Ankdammen Ab on kyseisen osa-
kehuoneiston vuokralaisena ja toiminnan harjoittajana laiminlyönyt ryh-
tyä toimenpiteisiin luvattoman käytön lopettamiseksi, kun tila on otettu
käyttöön ennen maankäyttö- ja rakennuslain 153 tai 153 a §:ssä edelly-
tettävää käyttönoton hyväksymistä.

01.03.2019

Velvoitteen asettaminen on välttämätöntä tilanteessa, jossa asianosaisilla – kiinteistöomistajalla, osakkeenomistajalla ja toiminnanharjoittajalla – on ollut yli kuuden vuoden ajan tieto velvollisuudesta hakea rakennuslupa ja rakennusluvassa asetetuista lupaehdoista, mutta tästä huolimatta rakennuslupaa ei ole toteutettu rakennusluvan ja maankäyttö- ja rakennuslain ehtojen mukaisesti. Rakennuslupaa on haettu, mutta sen lupaehdojen mukaisesti ei ole toimittu.

Vuonna 2015 rauenneen rakennusluvan tilalle tulee hakea uutta rakennuslupaa ja siinä tulee noudattaa voimassa olevaa lainsäädäntöä. Toiminnanharjoittajan antamassa vastineessa mainittu, 11.2.2019 jätetty rakennuslupahakemus ei täytä voimassa olevan lainsäädännön vaatimuksia poistumisteiden eikä esteettömyyssäännösten osalta.

Rakennushankkeeseen ryhtyvän, pääsuunnittelijan ja vastaavan työjohtajan on huolehdittava siitä, että rakennus suunnitellaan ja rakennetaan rakentamista koskevien säännösten ja määräysten sekä myönnetyn luvan mukaisesti. Tilaa on edellä mainittujen tahojen tietien käytetty kuuden ja puolen vuoden ajan päiväkotina ilman asianmukaista rakennuslupaa. Koska kaikki asianosaiset ja heidän käyttämänsä pääsuunnittelija ovat samat kuin vuoden 2012 myönnettyä lupaa toteuttamassa olleet tahot, jotka laiminlöivät laista johtuvat velvoitteensa, on luvan asianmukaisen loppuunsaattamisen kannalta perusteltua asettaa velvoite.

Tästä johtuen toiminnanharjoittajalle, osakkeenomistajalle sekä kiinteistönomistajalle asetetaan velvoite lopettaa Pursimiehenkatu 12:ssa liikehuoneiston käyttö päiväkotitiloina.

Ympäristöministeriön rakennusten paloturvallisuudesta antaman asetuksen ja sen perustelumuiiston mukaan rakennuksen kerrostalon kellarin ja kerros ovat eri poistumisalueita, vaikka ne jossakin tapauksessa voivat olla samaa palo-osastoa. Asetuksen ja perustelumuiiston mukaan, jos poistutaan toisen poistumisalueen kautta, niin näiden poistumisalueiden välissä ei saa olla portaita. Poistuminen 1. kerroksesta kellarin kautta on siten asetuksen vastaista, eikä tämä ratkaisu on turvallinen poistumistie. Päiväkodista pitää olla kaksi varsinaista poistumistietä ja vireillä olevassa rakennuslupahakemuksessa on esitetty vain yksi poistumistie ja kaksi ikkunavaratietä.

Vireillä olevassa rakennuslupahakemuksessa on esitetty yksi inva-wc 1. kerrokseen ja loput wc:t , joita lapset käyttävät, sijaitsevat kellarissa portaiden takana. Tätä ratkaisua ei voi pitää turvallisena eikä esteettömänä.

Sovelletut lainkohdat

Maankäyttö- ja rakennuslaki 125 § 5 momentti

Rakennuksen tai sen osan käyttötarkoituksen olennaista muuttamista varten tarvitaan rakennuslupa. Luvanvaraisuutta harkittaessa otetaan huomioon käyttötarkoituksen muutoksen vaikutus kaavan toteuttamiseen ja muuhun maankäyttöön sekä rakennukselta vaadittaviin ominaisuuksiin. [...]

Maankäyttö- ja rakennuslaki 143 § 1 momentti

Jollei rakennustyötä ole aloitettu kolmessa vuodessa tai saatettu loppuun viiden vuoden kuluessa, lupa on rauennut. [...]

Maankäyttö- ja rakennuslaki 153 §

Rakennusta tai sen osaa ei saa ottaa käyttöön ennen kuin rakennusvalvontaviranomainen on hyväksynyt sen loppukatselmuksessa käyttöön otettavaksi.

Loppukatselmus voidaan toimittaa, kun rakennushankkeeseen ryhtyvä on ilmoittanut rakennusvalvontaviranomaiselle, että:

- 1) rakennustyö on saatettu loppuun rakennusluvan sekä rakentamista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti;
 - 2) rakennusvalvontaviranomaisen määräämät katselmuksat ja tarkastukset sekä niissä vaaditut toimenpiteet on tehty;
- [...]

Maankäyttö- ja rakennuslaki 182 §

Jos joku ryhtyy toimiin tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisesti taikka lyö laimin niihin perustuvan velvollisuutensa, kunnan rakennusvalvontaviranomainen [...] voi päätöksellään velvoittaa niskoittelijan määrääjässä oikaisemaan sen, mitä on tehty tai lyöty laimin.

Viranomaisen antamaa kieltoa tai määräystä voidaan tehostaa uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Uhkasakkoa ja teettämisuhkaa koskevassa asiassa sovelletaan muutoin, mitä uhkasakkolaissa säädetään.

Uhkasakkolaki 6 §, 7 §, 8 §, 9 §, 18 §, 19 §, ja 25 §

Käsittely

01.03.2019

Pentti Ruuska:

Lisätään perusteluihin viimeiseksi kappaleeksi:

Ympäristöministeriön rakennusten paloturvallisuudesta antaman asetuksen ja sen perustelumuistion mukaan rakennuksen kerrostalon kellarin ja kerros ovat eri poistumisalueita, vaikka ne jossakin tapauksessa voivat olla samaa palo-osastoa.

Asetuksen ja perustelumuistion mukaan, jos poistutaan toisen poistumisalueen kautta, niin näiden poistumisalueiden välissä ei saa olla portaita. Poistuminen 1. kerroksesta kellarin kautta on siten asetuksen vastaista, eikä tämä ratkaisu on turvallinen poistumistie.

Päiväkodistä pitää olla kaksi varsinaista poistumistietä ja vireillä olevassa rakennuslupahakemuksessa on esitetty vain yksi poistumistie ja kaksi ikkunavaratietä.

Vireillä olevassa rakennuslupahakemuksessa on esitetty yksi inva-wc 1. kerrokseen ja loput wc:t , joita lapset käyttävät, sijaitsevat kellarissa portaiden takana. Tätä ratkaisua ei voi pitää turvallisena eikä esteettömänä.

Vastaehdotus:

Tapio Klemetti: Muutetaan päätösehdotuksen kohtaan 1 päivämääräksi 1.7.2019, jolloin toiminta tulee sakon uhalla lopettaa.

Kannattaja: Leo Stranius

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Muutetaan päätösehdotuksen kohtaan 1 päivämääräksi 1.7.2019, jolloin toiminta tulee sakon uhalla lopettaa.

Jaa-äännet: 3

Silvia Modig, Vesa Peipinen, Anita Vihervaara

Ei-äännet: 5

Mukhtar Abib, Tapio Klemetti, Lea Saukkonen, Leo Stranius, Pertti Villo

Tyhjä: 0

Poissa: 1

Vafa Järnefelt

Eriävät mielipiteet

Katsomme, että esittelijän esitys on perustelu ja jaoston saamien selvitysten perusteella on selvää, että tila ei tällä hetkellä täytä terveellisyys-

01.03.2019

den ja turvallisuuden määräyksiä. Katsomme, että tila tulee saattaa asianmukaiseen kuntoon mahdollisimman nopeasti ja lisäksi katsomme että esittelijän esittämä määräaika tälle (1.5.) on riittävä tarvittavien toimenpiteiden toteuttamiselle.

Silvia Modig
Vesa Peipinen
Anita Vihervaara

Asian aikana kuultavana olivat palopäällikkö Anja Aatsinki ja palotarkastaja Esa Kukkonen. Asiantuntijat poistuivat kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

yksikön päällikkö
Pentti Ruuska

Lisätiedot

Sara Rintamo, vs. rakennuslakimies, puhelin: +358 9 310 26485
sara.rintamo(a)hel.fi

Liitteet

- 1 L1 Pursimiehenkatu 12 toteutetun luvan mukainen käyttötarkoitus.pdf
- 2 L2 Pursimiehenkatu 12 lupapäätös 5-2282-12-D liitteineen.pdf
- 3 L3 Pursimiehenkatu 12 tarkastuslausunto5-57-18-HAL.pdf
- 4 L4 Pursimiehenkatu 12, AsOy vastine tarkastuslausuntoon, 23.1.2019.pdf
- 5 L5 Pursimiehenkatu 12 Oy NRI Associates Ltd vastine, 27.1.2019.pdf
- 6 L6 Pursimiehenkatu 12 Ankkalampi vastine 11.12.2019
- 7 L7 Pursimiehenkatu 12 jaostokäsittelyn vetoamus 15.2.2019 kokoukseen
- 8 L8 Pursimiehenkatu 12 kirjelmä

Muutoksenhaku

Valvontamaksun osalta

Oikaisuvaatimusohje, kaupunkiympäristölautakunta
Hallintovalitus, todisteellinen tiedoksianto

Otteet

Ote
Oy Ankkalampi - Ankdammen
Ab

Otteen liitteet
Hallintovalitus, todisteellinen tiedoksianto
Oikaisuvaatimusohje, kaupunkiympäristölautakunta
Liite 1

01.03.2019

	Liite 2
	Liite 3
	Liite 4
	Liite 5
	Liite 6
	Liite 7
	Liite 8
Muut velvoitetut	Hallintovalitus, todisteellinen tiedoksianto
	Liite 1
	Liite 2
	Liite 3
	Liite 4
	Liite 5
	Liite 6
	Liite 7
	Liite 8

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto päättää velvoittaa Asunto Oy Pursimiehenmäen rakennuksen omistajana, Oy NRI Associates Ltd:n tilojen osakkeenomistajana ja Oy Ankkalampi - Ankdammen Ab:n toiminnanharjoittajana ja vuokralaisena nyt asetettavan sakon uhalla lopettamaan liikehuoneiston käyttö päiväkotitiloina 1.5.2019 mennessä.

Koska velvoitetut ovat jo useiden vuosien ajan laiminlyöneet velvollisuutensa saattaa tilanne lainmukaiseksi, määrää kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto hallintolainkäyttölain 31 §:n nojalla, että asetettua velvoitetta on noudatettava mahdollisesta valituksesta huolimatta. Helsingin hallinto-oikeus voi mahdollista valitusta käsitellessään kieltää jaoston päätöksen täytäntöönpanon.

Asunto Oy Pursimiehenmäelle, Oy NRI Associates Ltd:lle ja Oy Ankkalampi - Ankdammen Ab:lle kullekin erikseen asetettavan juoksevan uhkasakon kiinteä peruserä on viisitoistatuhatta (15 000) euroa ja lisäerä kolmetuhatta (3 000) jokaiselta yhden kuukauden ajanjaksolta, jolloin kyseistä velvoitetta ei ole noudatettu.

Kaupunginhallituksen hyväksymän rakennusvalvontataksan 20 §:n mukainen valvontamaksu kaupungin suorittamista valvontatoimenpiteistä on kaksituhatta (2 000) euroa, jonka Oy Ankkalampi - Ankdammen Ab on tällä päätöksellä velvollinen maksamaan kaupungille.

01.03.2019

Jos kiinteistö tai sitä koskeva käyttöoikeus luovutetaan, on tässä päätöksessä asetetusta veloitteesta ja uhasta ilmoitettava luovutuksen saajalle ottamalla luovutuskirjaan sitä koskeva maininta tai tiedottamisesta on huolehdittava muutoin todisteellisesti. Lisäksi veloitettuna on ilmoitettava kirjallisesti Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan palvelut- ja luvat -palvelukokonaisuuden rakennusvalvontapalveluille luovutuksensaajan nimi ja osoite.

Pöytäkirjanote maanmittauslaitokselle merkinnän tekemiseksi kiinnityksistä pidettävään rekisteriin.

Pöytäkirjanote liitteineen saantitodistuksella veloitetuille.

Valvontakohde

Asunto Oy Pursimiehenmäen omistama tontti 91-5-124-12 sijaitsee osoitteessa Pursimiehenkatu 12, joka on voimassa olevan asemakaavan 7715 mukaan asuinkerrostalojen korttelialuetta. Vuonna 2012 Asunto Oy Pursimiehenmäki on 11.5.2012 valtuuttanut liikehuoneisto M2:n vuokralaisehdokkaan Oy Ankkalinn - Ankdammen Ab:n edustajan hakemaan taloyhtiön nimissä rakennusvalvonnalta käyttötarkoituksen muutosta ja muita tarvittavia rakennuslupia kustannuksellaan. Rakennuslupahakemus on jätetty rakennusvalvontaan 3.7.2012. Rakennuslupa (lupatunnus 5-2282-12-D) on myönnetty viranhaltijanpäätöksellä 14.8.2012 § 607. Rakennuslupapäätös sai lainvoiman 1.9.2012.

Myönnettyssä rakennusluvassa on määrätty, että vastuullinen vastaava työnjohtaja, kvv-työnjohtaja sekä iv-työnjohtaja tulee hyväksyttävä ennen kyseisten töiden aloittamista. Rakennustyötä ei saa luvan mukaan saa aloittaa, ennen kuin siitä on tehty ilmoitus rakennusvalvontavirastoon. Lisäksi rakennustyön edistyessä on pyydettävä aloituskokouksen, kvv-katselmuksen, iv-katselmuksen sekä loppukatselmuksen toimittamista.

Asian käsittely rakennusvalvonnassa

Tarkastuslausunto

Rakennusvalvontapalvelut on laatinut asiasta tarkastuslausunnon, jossa on todettu muun ohella seuraavaa:

Asunto Oy Pursimiehenmäki on hakenut rakennuslupaa pankkina toimineen liikehuoneiston muuttamiseksi päiväkotikäyttöön. Lupahakemus on jätetty rakennusvalvontaan 3.7.2012 ja rakennuslupa myönnetty 14.8.2012 tunnuksella 5-2282-12-D.

01.03.2019

Rakennusvalvonnan järjestelmätietojen mukaan rakennuslupaa ei ole miltään osin noudatettu eikä siinä asetettuja määräyksiä toteutettu (vastaavien työnjohtajien hyväksyttäminen sekä aloituskokouksen ja viiranomaiskatselmusten suorittaminen). Rakennuslupa on rauennut rakennustyön aloittamatta jättämisestä johtuen 1.9.2015. Tästä huolimatta toiminnanharjoittaja Oy Ankkalampi-Ankdammen Ab:n internetsivujen mukaan päiväkotitoiminta tiloissa on alkanut elokuussa 2012.

Taloyhtiö on rakennusluvan hakijana ja sen myötä rakennushankkeeseen ryhtyvänä vastuussa hankkeen toteutuksesta ja rakennuslupapäätöksen toteuttamisesta. Rakennusluvan määräysten toteuttamatta jättämisestä johtuen rakennusvalvonta ei ole voinut varmistua siitä, että päiväkoti toimii tiloissa, jotka ovat turvalliset ja terveelliset. Laiminlyödessään rakennuslupapäätöksen toteuttamisen ja loppukatselmuksen toimittamisen kuitenkin sallien tilojen käyttämisen päiväkotitoimintaan Asunto Oy Pursimiehenmäki on toiminut maankäyttö- ja rakennuslain 125 § 5 momentin ja 153 §:n vastaisesti.

Oy Ankkalampi - Ankdammen Ab on ottanut tilat päiväkotikäyttöön ennen rakennusluvan myöntämistä, jatkaneet tilan käyttämistä päiväkotina maankäyttö- ja rakennuslain 153 §:n vastaisesti ennen tilojen käyttöönottoon hyväksymistä sekä jatkaneet tilankäyttöä vielä myönnetyn, mutta toteuttamattoman rakennusluvan rauettua maankäyttö- ja rakennuslain 125 § 5 momentin vastaisesti.

Tämän johdosta kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaostolle tullaan esittämään, ellei asiassa muuta ilmene, että tilan haltijalle Oy Ankkalampi-Ankdammen Ab:lle, osakkeenomistajalle Oy NRI Associates Ltd:lle ja Asunto Oy Pursimiehenmäelle asetetaan velvoite lopettaa voimassa olevan luvan vastainen päiväkotitoiminta tiloissa ja että velvoitteen tehosteeksi asetetaan uhkasakko.

Kiinteistönomistaja Asunto Oy Pursimiehenmäki on saanut tarkastuslausunnon tiedoksi 23.1.2019 haastemiehen välityksellä. Tarkastuslausunto on annettu sähköpostitse tiedoksi osakkeenomistaja Oy NRI Associates Ltd:lle 27.1.2019 ja toiminnanharjoittaja Oy Ankkalampi - Ankdammen Ab:lle 4.2.2019.

Asunto Oy Pursimiehenmäen vastine 23.1.2019

Toteamme, että Oy Ankkalampi-Ankdammen Ab toimii vuokralla tiloissa, jotka omistaa Oy NRI Associates Ltd. Osakkaan intressi on käyttää omistamaansa liikehuoneistoa haluamaansa toimintaan. Olemme valtuuttaneet ja samalla velvoittaneet osakkaan hakemaan tarvittavat rakennusluvut ja hoitamaan luvan tarkoittamat velvoitteet määräysten edellyttämällä tavalla.

01.03.2019

Ilmeisesti näin ei ole tapahtunut. As Oy Pursimiehenmäki velvoittaa ja valtuuttaa osakkaan hakemaan uuden rakennusluvan sekä vastamaan luvan edellyttämistä velvollisuuksista heti. Ellei osakas ryhdy tarpeellisiin toimiin, tulee As Oy:n mielestä luvaton päiväkotitoiminta tiloissa lopettaa ja ryhtyä käyttämään liikehuoneistoa siihen tarkoitukseen, johon se on määräysten mukaan osoitettu. Ellei näin tapahdu, joudutaan liikehuoneisto ottamaan yhtiökokouksen päätöksellä yhtiön halltuun vuokralaisen irtisanomiseksi.

Uhkasakon osalta toteamme, että As Oy Pursimiehenmäellä, vaikka se kiinteistön omistaja onkin, ei ole muuta intressiä asiassa kuin että talon tiloja käytetään rakennusluvan mukaisella ja asiallisella tavalla. Uhkasakon määräämistä joudummekin puoltamaan lupa-asian hoidon lainminlyöneelle Oy NRI Associates Ltd:lle, ei As Oy Pursimiehenmäelle.

Oy NRI Associates Oy:n vastine 27.1.2019

Ankkalammelta saadun tiedon mukaan Pasi Riikonen hoitaa parhailaan ko. kohteen loppukatselmusta joka on jäänyt ilmeisesti tekemättä. Tarvittaessa he ovat valmiita myös päivittämään hakemuksen Rakennusvalvonnan sähköiseen järjestelmään. Nyt ollut lupa, jolta loppukatselmus pitämättä, on paperiaikakaudelta.

Oy Ankkalampi - Ankdammen Ab vastine 11.2.2019

Toiminnanharjoittaja on antanut tarkastuslausuntoon vastineensa, jossa todetaan muun ohella seuraavia asioita.

Yhtiö katsoo, että se ei ole toiminut MRL 125 §:n vastaisesti. Rakennustyöt on suoritettu kokonaisuudessaan kaupungin vuonna 2012 myöntämän rakennusluvan (5-2282-12-D) mukaisesti, ja tilojen soveltuvuus käyttöön, terveellisyys ja turvallisuus on asianmukaisesti varmistettu.

Yhtiön toimitettua kaupungin rakennusvalvonnan lupapisteeseen uuden lupahakemuksen sitä koskevan tulevan päätöksen ehtojen ja ohjeiden osoittamassa järjestyksessä voidaan myös kaikki MRL 153 ä:n muodollisuudet täyttää asianmukaisesti. Yhtiö on valmis ulkopuolisen asiantuntijan tarkastuslausunnon hankkimiseen määräystenmukaisuuden varmistamiseksi, minkä jälkeen kaikki lain vaatimukset voidaan verifioida objektiivisesti täytetyksi.

Siltä varalta, että asia etenisi ympäristö- ja lupajaoston käsittelyyn, katsonne, että veloitemenettelylle ei ole tässä vastineessa esitetty selvitys huomioiden tarvetta, ja erityisesti tilanne, jossa toiminnanharjoittaja uhattaisiin nopeallakin toiminnan lopetukseen pakottamisella, joh-

01.03.2019

taisi käytännössä kohtuuttomuuteen. Korvaavien tilojen etsimisen haitalliset vaikutukset olisivat huomattavat myös kolmansien osapuolten, lukuisten perheiden päivähoitojärjestelyihin, joten hätiköidyistä velvoite-toimista tulisi pidättäytyä.

Päätöksen perustelut

Maankäyttö- ja rakennuslain 143 §:n mukaan jollei rakennustyötä ole aloitettu kolmessa vuodessa tai saatettu loppuun viiden vuoden kuluessa, lupa on rauennut. Määräajat alkavat luvan lainvoimaiseksi tulosta. Rakennuslupa 5-2282-12-D on tullut lainvoimaiseksi 1.9.2012. Näin ol-
len rakennustyöt olisi tullut aloittaa viimeistään 1.9.2015, jotta lupa ei olisi rauennut. Rakennustöitä ei kuitenkaan aloitettu, joten rakennuslu-
pa raukesi lain nojalla.

Maankäyttö- ja rakennuslain 153 a §:n mukaan rakennuksen osaa ei saa ottaa käyttöön ennen kuin rakennusvalvontaviranomainen on hyväksynyt sen loppukatselmuksessa käyttöön otettavaksi. Osittainen lopputarkastus voidaan lain mukaan toimittaa, kun rakennushankkeen ryhtyvä on ilmoittanut, että rakennusvalvontaviranomaisen määräämät katselmuksella ja tarkastukset sekä niissä määrätty toimenpiteet on tehty ja kun muut lakiin perustuvat ja käyttöturvallisuuteen olennaisesti vaikuttavat tarkastukset on tehty. Mitään rakennusvalvontaviranomaisen rakennuslupapäätöksessä määräämistä katselmuksista ei koskaan kuitenkaan pyydetty toimitettavaksi. Myöskään rakennusluvas-
sa määrättyä aloituskokousta ei ole koskaan pyydetty. Oy Ankkalampi -
Ankdammen Ab on kuitenkin aluehallintovirastolle tekemänsä ilmoituksen mukaan aloittanut toimintansa tiloissa 13.8.2012, eli jo ennen rakennusluvan myöntämistä.

Asunto Oy Pursimiehenmäki, Oy NRI Associates Ltd ja Oy Ankkalampi -
Ankdammen Ab ovat kukin olleet tietoisia tilojen käytön päiväkotitoi-
mintaan olevan luvanvaraista sekä siitä, että rakennuslupaa on haettu. Myös rakennusluvan myöntämisen katsotaan tulleen kaikkien edellä mainittujen tietoon, sillä maankäyttö- ja rakennuslain mukaan rakennuslupapäätöksen katsotaan tulleen asianosaisten tietoon silloin, kun päätös on annettu. Kyseinen rakennuslupapäätös on annettu julkipa-
non jälkeen 17.8.2012. Rakennuslupapäätös on postitettu rakennuslu-
pahakemuksessa ilmoitetulle maksajalle, Oy Ankkalampi - Ankdammen Oy:lle.

Asunto Oy Pursimiehenmäki on laiminlyönyt ryhtyä tarpeellisiin toimen-
piteisiin luvattoman käytön lopettamiseksi, kun tila on otettu käyttöön
ennen maankäyttö- ja rakennuslain 153 tai 153 a §:ssä edellytettävää
käyttöänoton hyväksymistä ja edelleen myönnetyn rakennusluvan rau-

01.03.2019

ettua 1.9.2015 laiminlyönyt ryhtyä toimenpiteisiin luvattoman käytön lopettamiseksi. Oy NRI Associates Ltd on kyseisen osakehuoneiston hallintaan oikeuttavien osakkeiden omistajana niin ikään laiminlyönyt ryhtyä toimenpiteisiin maankäyttö- ja rakennuslain nojalla luvattoman käytön lopettamiseksi. Oy Ankkalampi - Ankdammen Ab on kyseisen osakehuoneiston vuokralaisena ja toiminnan harjoittajana laiminlyönyt ryhtyä toimenpiteisiin luvattoman käytön lopettamiseksi, kun tila on otettu käyttöön ennen maankäyttö- ja rakennuslain 153 tai 153 a §:ssä edellytettävää käyttönoton hyväksymistä.

Velvoitteen asettaminen on välttämätöntä tilanteessa, jossa asianosaisilla – kiinteistöomistajalla, osakkeenomistajalla ja toiminnanharjoittajalla – on ollut yli kuuden vuoden ajan tieto velvollisuudesta hakea rakennuslupa ja rakennusluvassa asetetuista lupaehdoista, mutta tästä huolimatta rakennuslupaa ei ole toteutettu rakennusluvan ja maankäyttö- ja rakennuslain ehtojen mukaisesti. Rakennuslupaa on haettu, mutta sen lupaehtojen mukaisesti ei ole toimittu.

Vuonna 2015 rauenneen rakennusluvan tilalle tulee hakea uutta rakennuslupaa ja siinä tulee noudattaa voimassa olevaa lainsäädäntöä. Toiminnanharjoittajan antamassa vastineessa mainittu, 11.2.2019 jätetty rakennuslupahakemus ei täytä voimassa olevan lainsäädännön vaatimuksia poistumisteiden eikä esteettömyyssäännösten osalta.

Rakennushankkeeseen ryhtyvän, pääsuunnittelijan ja vastaavan työjohtajan on huolehdittava siitä, että rakennus suunnitellaan ja rakennetaan rakentamista koskevien säännösten ja määräysten sekä myönnetyn luvan mukaisesti. Tilaa on edellä mainittujen tahojen tietien käytetty kuuden ja puolen vuoden ajan päiväkotina ilman asianmukaista rakennuslupaa. Koska kaikki asianosaiset ja heidän käyttämänsä pääsuunnittelija ovat samat kuin vuoden 2012 myönnettyä lupaa toteuttamassa olleet tahot, jotka laiminlöivät laista johtuvat velvoitteensa, on luvan asianmukaisen loppuunsaattamisen kannalta perusteltua asettaa velvoite.

Tästä johtuen toiminnanharjoittajalle, osakkeenomistajalle sekä kiinteistönomistajalle asetetaan velvoite lopettaa Pursimiehenkatu 12:ssa liikehuoneiston käyttö päiväkotitiloina.

Sovelletut lainkohdat

Maankäyttö- ja rakennuslaki 125 § 5 momentti

Rakennuksen tai sen osan käyttötarkoituksen olennaista muuttamista varten tarvitaan rakennuslupa. Luvanvaraisuutta harkittaessa otetaan huomioon käyttötarkoituksen muutoksen vaikutus kaavan toteuttami-

01.03.2019

seen ja muuhun maankäyttöön sekä rakennukselta vaadittaviin ominaisuuksiin. [...]

Maankäyttö- ja rakennuslaki 143 § 1 momentti

Jollei rakennustyötä ole aloitettu kolmessa vuodessa tai saatettu loppuun viiden vuoden kuluessa, lupa on rauennut. [...]

Maankäyttö- ja rakennuslaki 153 §

Rakennusta tai sen osaa ei saa ottaa käyttöön ennen kuin rakennusvalvontaviranomainen on hyväksynyt sen loppukatselmuksessa käyttöön otettavaksi.

Loppukatselmus voidaan toimittaa, kun rakennushankkeeseen ryhtyvä on ilmoittanut rakennusvalvontaviranomaiselle, että:

- 1) rakennustyö on saatettu loppuun rakennusluvan sekä rakentamista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti;
 - 2) rakennusvalvontaviranomaisen määräämät katselmukselle ja tarkastukset sekä niissä vaaditut toimenpiteet on tehty;
- [...]

Maankäyttö- ja rakennuslaki 182 §

Jos joku ryhtyy toimiin tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisesti taikka lyö laimin niihin perustuvan velvollisuutensa, kunnan rakennusvalvontaviranomainen [...] voi päätöksellään velvoittaa niskoittelijan määrääjässä oikaisemaan sen, mitä on tehty tai lyöty laimin.

Viranomaisen antamaa kieltoa tai määräystä voidaan tehostaa uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Uhkasakkoa ja teettämisuuhkaa koskevassa asiassa sovelletaan muutoin, mitä uhkasakkolaissa säädetään.

Uhkasakkolaki 6 §, 7 §, 8 §, 9 §, 18 §, 19 §, ja 25 §

Esittelijä

yksikön päällikkö
Pentti Ruuska

Lisätiedot

Sara Rintamo, vs. rakennuslakimies, puhelin: +358 9 310 26485
sara.rintamo(a)hel.fi

Liitteet

01.03.2019

- 1 L1 Pursimiehenkatu 12 toteutetun luvan mukainen käyttötarkoitus.pdf
- 2 L2 Pursimiehenkatu 12 lupapäätös 5-2282-12-D liitteineen.pdf
- 3 L3 Pursimiehenkatu 12 tarkastuslausunto5-57-18-HAL.pdf
- 4 L4 Pursimiehenkatu 12, AsOy vastine tarkastuslausuntoon,
23.1.2019.pdf
- 5 L5 Pursimiehenkatu 12 Oy NRI Associates Ltd vastine, 27.1.2019.pdf
- 6 L6 Pursimiehenkatu 12 Ankkalampi vastine 11.12.2019
- 7 L7 Pursimiehenkatu 12 jaostokäsittelyn vetoamus 15.2.2019 kokouk-
seen
- 8 L8 Pursimiehenkatu 12 kirjelmä

Muutoksenhaku

Valvontamaksun osalta

Oikaisuvaatimusohje, kaupunkiympäristölautakunta
Hallintovalitus, todisteellinen tiedoksianto

Otteet

Ote

Oy Ankkalampi - Ankdammen
Ab

Otteen liitteet

Hallintovalitus, todisteellinen tiedoksianto
Oikaisuvaatimusohje, kaupunkiympäristölautakunta

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Liite 5

Liite 6

Liite 7

Liite 8

Muut velvoitetut

Hallintovalitus, todisteellinen tiedoksianto

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Liite 5

Liite 6

Liite 7

Liite 8

Tiedoksi

Varhaiskasvatus

Postiosoite

PL 58200
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunkiymparisto@hel.fi

Käyntiosoite

Sörnäistenkatu 1
Helsinki 10
<https://www.hel.fi/>

Puhelin

09 310 1691

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI06 8000 1200 0626 37

Alv.nro

FI02012566

Maanmittauslaitos / Kirjaamisasiat

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto 15.02.2019 § 32

HEL 2019-001133 T 10 04 10

5-57-18-HAL

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

15.02.2019 Pöydälle

Pentti Ruuska: Mikäli käyttötarkoituksen muutokselle haettu rakennuslupa myönnetään, sekä rakennuslupapäätöksessä mainitut lupaehdot ja määräykset toteutetaan ja tila hyväksytään katselmuksessa käyttöön, tämän päätöksen mukainen velvoite sekä asetetut uhkasakot raukeavat.

Pöydällepanoehdotus:

Silvia Modig: pöydälle seuraavaan kokoukseen

Vastaehdotus:

Tapio Klemetti: Pursimiehenkatu 12 osoitteessa sijaitsevassa liikehuoneistossa suoritetusta tarkastuksesta annetun tarkastuslausunnon johdosta kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto toteaa, että kaupungin ympäristökeskuksen ympäristövalvontayksikkö ja pelastuslaitos ovat todenneet ko liikehuoneiston terveelliseksi, turvalliseksi ja soveltuvaksi päiväkotitoimintaan eikä tarkastuslausunnon pohjalta esitetyle poikkeuksellisen nopealle päiväkotitoiminnan kieltämiselle ko tilassa ole tarvetta. Jaosto päättää, että rakennusvalvonta käsittelee asianmukaisesti luvanhakijan jo myönnettyä mutta rauennutta rakennuslupaa vastaavan rakennuslupahakemuksen ja todentaa liikehuoneiston luvanmukaisuuden lopputarkastuksella sekä esitetyn ulkopuolisen asiantuntijan lausunnolla.

Esittelijän esityksen mukainen päätös eväisi kategorisesti normaalin lupaprosessin mahdollisuuden ja kehottaa velvoitemenettelyyn, jota ei tarvita, kun asianosainen on luotettavasti esittänyt miten lupaedellytykset ja niiden mukainen rakentaminen voidaan todentaa.

01.03.2019

Asia/2

Lisäksi esittelijän esitys on hätäinen ja tehty ilman Ankkalammen vastineessa esitettyjen näkökohtien huomioimista, joihin perehtymiseen jaostollekin olisi pitänyt antaa kunnollinen aika.

Päätöksen perustelujen osalta jaosto viittaa mm. Ankkalammen vastineessa ja sen liitteissä esille tuotuihin seikkoihin.

Kannattaja: Mukhtar Abib

Esittelijä

yksikön päällikkö
Pentti Ruuska

Lisätiedot

Sara Rintamo, vs. rakennuslakimies, puhelin: +358 9 310 26485
sara.rintamo(a)hel.fi